

Sygn. akt V KK 433/22

POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **M. Z.**,
skazanego z art. 209 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, w dniu 9 listopada 2022 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi
z dnia 20 grudnia 2021 r., sygn. akt V Ka 935/21,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi
z dnia 26 marca 2021 r., sygn. akt IV K 989/19,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć skazanego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi z dnia 26 marca 2021 r., sygn. akt IV K 989/19, M. Z. został uznany za winnego tego, że w okresie od marca 2018 r. do kwietnia 2019 r., w Ł., uchylał się od wykonania obowiązku alimentacyjnego, określonego co do wysokości zgodnie z postanowieniem Sądu Okręgowego w Ł. XII Wydział Cywilny Rodzinny z dnia 18 maja 2016 r., sygn. akt XII Cz [...], zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 03.06.2016 r., przez niełożenie alimentów na utrzymanie córki, J. N., lat 15, rat alimentacyjnych w kwocie 7000 zł miesięcznie, na utrzymanie syna, J. N., lat 7, rat alimentacyjnych w

kwocie 7000 zł miesięcznie oraz na rzecz żony K. N. w kwocie 2000 zł miesięcznie, przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, tj. przestępstwa z art. 209 § 1 k.k., za które – na podstawie art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1 i 1a pkt 1 k.k., art. 35 § 1 k.k. – wymierzono mu karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. Ponadto, na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązano oskarżonego do wykonywania ciężącego na nim obowiązku łóżenia na utrzymanie dzieci – J. N. i J. N..

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który – podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania, (art. 7 k.p.k.) oraz błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia – mających wpływ na treść orzeczenia, a także formułując zarzut rażącej niewspółmierności wymierzonej kary – wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego czynu, ewentualnie wymierzenie łagodniejszej kary tj. kary grzywny w wymiarze 10 stawek dziennych po 10 złotych. W uzupełnieniu apelacji obrońca oskarżonego w ramach zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych wskazał na to, że uchybienie to doprowadziło do obrazy art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 6 § 2 k.k. w zw. z art. 109 i art. 111 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 20 grudnia 2021 r., sygn. akt V Ka 935/21, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Wyrok Sądu drugiej instancji został zaskarżony kasacją przez obrońcę skazanego, który sformułował zarzut obrazy art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. poprzez wydanie wyroku skazującego oskarżonego za zarzucany czyn z art. 209 § 1 k.k., podczas gdy w sprawie niniejszej zachodzi okoliczność wyłączająca ściganie z uwagi na fakt, iż sprawca nie podlega orzecznictwu polskich sądów karnych. Na podstawie tak sformułowanego zarzutu autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w oczywistym stopniu, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. Na wstępie należy zaznaczyć, że kwestią, która leży u podstaw zarzutu kasacyjnego, zajmował się już Sąd odwoławczy (s. 11 uzasadnienia wyroku Sądu *ad quem*), a przedstawione poniżej uwagi stanowią rozszerzenie argumentacji uzasadniającej stanowisko o braku uchybień po stronie orzekających Sądów co do określenia miejsca popełnienia przestępstwa przypisanego skazanemu.

Stwierdzenie okoliczności, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. wymaga w pierwszej kolejności rozważenia, czy w ogóle w rozpoznawanej sprawie zachodziła potrzeba zastosowania przepisów Rozdz. XIII Kodeksu karnego regulujących zasady odpowiedzialności za przestępstwa popełnione za granicą. Niezbędne jest zatem udzielenie odpowiedzi na pytanie o miejsce popełnienia przestępstwa niealimentacji. Zgodnie z art. 6 § 2 k.k. czyn zabroniony uważa się za popełniony w miejscu, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany, albo gdzie skutek stanowiący znamię czynu zabronionego nastąpił lub według zamiaru sprawcy miał nastąpić. Z uwagi na obecnie formalny charakter występkę z art. 209 § 1 k.k. oraz fakt, że jest to przestępstwo z zaniechania, miejscem jego popełnienia może być wyłącznie miejsce, w którym sprawca zaniechał działania, do którego był obowiązany. Dla wyznaczenia miejsca spełnienia, a w konsekwencji również zaniechania spełnienia świadczenia alimentacyjnego, które – co oczywiste, ma charakter pieniężny – istotna jest treść art. 454 § 1 k.c., zgodnie z którym świadczenie pieniężne powinno być spełnione w miejscu zamieszkania lub w siedzibie wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia. Oznacza to, że miejscem popełnienia przestępstwa niealimentacji jest każdorazowo miejsce zamieszkania osób pokrzywdzonych. W niniejszej sprawie trafnie zatem Sądy orzekające przyjęły, że z uwagi na zamieszkiwanie byłej żony skazanego oraz jego dzieci w Ł., miejscem popełnienia przypisanego M. Z. przestępstwa jest właśnie to miasto, zaś bez znaczenia pozostaje miejsce zamieszkania skazanego. Oznacza to, że zastosowanie w sprawie ma zasada terytorialności, co eliminuje potrzebę badania warunków odpowiedzialności za przestępstwo popełnione za granicą, a tym samym czyni chybioną argumentację podniesioną w kasacji akcentującą brak penalizacji czynu

przypisanego skazanemu w Portugalii, gdzie M. Z. *tempore criminis* mieszkał. Trudno zresztą podzielić argumentację skarżącego, która – ogólnie rzecz ujmując – sprowadzałaby się do tego, że osoba zobowiązana do alimentacji przebywająca za granicą (w omawianym wypadku w Portugalii), popełniałaby przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. w państwie pobytu, natomiast gdyby ta niealimentacja w konsekwencji naraziła osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (art. 209 § 1a k.k.), to wówczas miejscem popełnienia tego przestępstwa byłaby już Polska, gdyż tu następowałby skutek o którym mowa w art. 209 § 1a k.k. Do absurdu prowadziłyby w tej mierze dalsze rozważania co do miejsca popełnienia przestępstwa niealimentacji przez osobę, która np. pływałaby latami jachtem po wodach międzynarodowych lub też odbywała wieloletnią podróż dookoła świata.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku, na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.k. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążając skazanego.

[as,al]